

**ВПЛИВ КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ТА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРЕНЦА ЛІСТА НА УКРАЇНСЬКЕ
ФОРТЕПІАННЕ МИСТЕЦТВО**

Статтю присвячено аналізу впливу традицій Ф. Ліста на українську піаністику з огляду на історичну відмінність культурних процесів у різних регіонах. Констатовано наявність на Україні потужної когорти педагогів та виконавців, що здобували фахову освіту під проводом митця (чи його знаменитих учнів-послідовників), стаючи пропагандистами лістівської піаністичної методики, засновуючи класи та навчальні заклади для їх плекання, синтезуючи їх здобутки з передовими досягненнями європейського фортепіанного мистецтва. Узагальнено значимість цих традицій на сучасному етапі.

Ключові слова: українське фортепіанне мистецтво, концертна та педагогічна діяльність, регіональна специфіка.

М. Т. ДРАГАН

**ВЛИЯНИЕ КОНЦЕРТНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ И
ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФЕРЕНЦА ЛИСТА НА УКРАИНСКОЕ
ФОРТЕПИАННОЕ ИСКУССТВО**

Статья посвящена анализу влияния традиций Ф. Листа на украинскую пианистическую культуру, учитывая историческое различие культурных процессов в различных регионах. Констатировано наличие на Украине мощной когорты педагогов и исполнителей, получивших специальное образование под руководством композитора (или его знаменитых учеников-последователей), которые пропагандировали его методику, основывали классы и учебные заведения для её сохранения, синтезируя их преимущества с передовыми достижениями европейского фортепианного искусства. Обобщена значимость этих традиций на современном этапе.

Ключевые слова: украинское фортепианное искусство, концертная и педагогическая деятельность, региональная специфика.

М. Т. DRAGAN

**CONCERT LISZT PEDAGOGICAL ACTIVITY IN THE PROJECTION
ON THE UKRAINIAN ART OF PIANO**

The article deals with projections on the traditions of Liszt's piano Ukrainian culture due to historical processes of cultural difference in different regions, the impact on their performance and activity on the Ukrainian Liszt piano art. Ascertained the presence of a strong cohort of Ukraine teachers and performers who gained special education under the artist (or his famous student-followers), becoming propagandists techniques piano Liszt, establishing classes and schools for their nurturing, synthesizing their achievements with the latest achievements of European Piano art. Summarizes the significance of these traditions today.

Key words: piano Ukrainian art, concert and cultural activity, regional specificity.

Вплив виконавської та педагогічної спадщини Ф. Ліста на світовий піанізм важко переоцінити, оскільки його власна активна життєва позиція та самопожертвене служіння мистецтву зумовили не лише популярність композиторської спадщини, але й величезну когорту послідовників у галузі інтерпретації та методики фортепіанної гри. На окрему увагу заслуговує проєкція лістівських традицій на українську піаністику, оскільки з огляду на історичну відмінність культурних процесів у різних регіонах до 1939 р. та активну ротацію педагогічних кадрів повоєнного часу радянської доби вони прийняли глибоко своєрідні форми, вступивши у взаємодію зі сформованими позиціями. Метою розвідки є хронологічно і географічно- послідовно реконструювати основні віхи концертного туру і творчої діяльності

Ф. Ліста 1847 року та мистецькі взаємозв'язки з діячами України, простежити значимість його концертно-гастрольної діяльності в подальшому мистецькому житті регіонів.

Певна інформація про українські гастролі Ф. Ліста висвітлюється у монографічному двотомному дослідженні Я. Мільшейна [10], працях І. Белзи¹ та А. Волкера², популярній біографічній книзі Д. Галла. До вивчення її окремих аспектів неодноразово зверталися дослідники, розглядаючи питання складових піанізму різних регіонів України в контексті загальнокультурних процесів. Серед них: Т. Старух [14], Н. Кашкадамова [6, 7], Л. Кияновська та Л. Мазепа. Гастрольні виступи Ф. Ліста в окремих регіонах України коментуються у розвідках О. Зінкевич³, М. Кузьміна⁴, Л. Вольської [3], Д. Колбіна [8], Н. Кушки [9], Й. Ельгісера⁵. Окремі питання цієї проблеми висвітлені також в працях С. Павлишин. Г. Блажкевич, Б. Тихонока, М. Попеля, О. Криштальського, польських фахівців Є. Скарбовського, С. Дибовського, А. Ходковського, З. Джевцького та інших. Істотним матеріалом для співвіднесення характеру впливів з оцінкою сучасників слугують спогади учнів та слухачів лістівських концертів (О. Зілоті, М. Чалого, М. Костомарової, М. Афанасьєва, П. Селецького та численних інших), відгуки та рецензії тогочасної преси, а також епістолярій композитора⁶. Джерела відрізняються значними різницями назв населених пунктів, музичних композицій, адресації поصات, хронографією, і, висвітлюючи культурно-побутову ситуацію, нерідко залишають поза увагою склад виконавських програм Ф. Ліста, його контакти саме з музичними діячами окремих регіонів та оцінку значимості мистецьких подій у майбутньому українського фортепіанного мистецтва.

Маршрут концертного турне Ф. Ліста українськими містами пролягав через Київ, Житомир, Бердичів, с. Воронинці, с. Курилівка, Немирів, с. Чорний Острів, Кременець, Львів, Чернівці (перед виступами у Молдавії, Румунії і Туреччині), Одесу, Миколаїв, Вознесенськ, Єлисаветград, територіально близькі до рідних місць композитора населені пункти Закарпаття (Ужгород, Мукачеве, с. Великі Лази) музикант відвідував неодноразово.

Першими в переліку гастрольних подорожей Україною 1847 р. були виступи у Києві, куди музикант прибув на Контрактові ярмарки (з 15 січня по 1 лютого), які масово збирали ділову та інтелектуальну еліту та супроводжувалися розважально-видовищними акціями. На початку лютого він дав у Києві концерти: перший відбувся 10/23 січня⁷ на Подолі в Контрактовому будинку, другий, благодійний, найімовірніше 25 чи 26 січня⁸ – в залі університету св. Володимира, третій – 2/14 лютого там само. Відомо про імпровізацію Ф. Ліста на тему пісні «Віють вітри», (почутої на площі у виконанні кобзаря-сліпця) у першому з концертів та майстер-клас на третьому для Аліни Крагельської⁹, якій була надана можливість сидіти поряд з маестро під час концерту.

«Концерти Ліста в Україні були сприйняті як явище екстраординарне. Доказ тому – не тільки епітети та порівняння, які щедро роздають для «європейської знаменитості» рецензенти («Наполеон піаністів», «падишах клавіш»), але і небувала активність преси», – зазначає

¹ Бэлза И. Лист и музыкальная культура славянских народов / И. Бэлза // Вестник истории мировой культуры. – 1961. – № 6. – С. 113–122.

² Walker A. Franz Liszt, the Weimar Years, 1848-1861. / A. Walker. – Cornell University Press, 1993. – 656 p.

³ Зінкевич О. Ференц Ліст у Києві / О. Зінкевич // Українська музична спадщина : статті, матеріали, документи. – К., 1989. – Вип. 1. – С. 53–66; Зінкевич О. Ференц Ліст в Україні / О. Зінкевич // Український музичний архів: Документи і матеріали. – К., 1995. – Вип. 1. – С. 105–125; Зінкевич О. Українська балада Ф. Ліста / О. Зінкевич // Наука і культура. – К., 1987. – Вип. 21.

⁴ Кузьмін М. Забуті сторінки музичного життя Києва / М. Кузьмін. – К., 1972.

⁵ Ельгісер Й. Ференц Ліст у Чернівцях : Доповідь на науковій конференції «Ф. Ліст та піаністична культура ХХ ст.» / Й. Ельгісер. – Кіровоград, 1999 : [Рукопис].

⁶ Franz Liszt Briefe an die Fürstin Caroline Sain Wittgenstein. – Leipzig, 1899.

⁷ За старим стилем.

⁸ Тут і далі дати подано за статтею Л. Вольської [3], оскільки хронологія в ній узгоджена з документальними джерелами. За книгою Яноша Ханкіша «Если бы Лист вел дневник» (Будапешт: Корвина, 1963) – дата першого концерту – 2 лютого.

⁹ Учениці відомого київського педагога Й. Витвицького, нареченої М. Костомарова.

О. Зінкевич, аналізуючи численні відгуки, рецензії, легенди, які супроводжували тріумфальні виступи угорського музиканта [4].

Два концерти визначного піаніста в Житомирі відбулися між 15 (дата першого концерту) і 22 лютого (від'їзд з міста) в приміщенні невеликого дерев'яного будинку для театральних вистав на Великій Бердичівській вулиці¹.

В Бердичеві митець був прийнятий у маєтку Ржевуських, де на його честь дано обід (імовірно 25 лютого). Рекомендаційні листи Констанції Ржевуської в майбутньому сприяли його подальшим успішним виступам у домах польських магнатів.

Невдовзі (27 чи 29 лютого) він вперше відвідав маєток Кароліни Вітгенштейн – Воронинці² (тепер – Воронівці Хмельницького району Вінницької обл.). З цим маєтком пов'язане виникнення фортепіанного циклу обробок українських та польських мелодій «*Glanes de Wogoninse*» («Колоски Воронинців»), присвяченого її доньці Марії. Вперше твір був виданий у 1849 р. у видавництві Кістнера. Серед п'єс циклу – композиції «Українська балада» (Думка), «Польська мелодія» та «Нарікання»³ (Думка) на теми народних пісень «Ой, не ходи, Грицю» та «Віють вітри, віють буйні». Пісню Марусі Чурай композитор використав також в дуеті для скрипки і фортепіано. Згодом Марія Вітгенштейн опікувалася організацією музею Ф. Ліста у Веймарі, спонсорувала його діяльність (в подяку за здобуту освіту і виховання та ініціювання її щасливого шлюбу). У свою чергу, Кароліна брала участь в оформленні титульних сторінок нотних видань композитора, редагувала текст лістівської праці про Ф. Шопена, а після смерті композитора стала авторкою багатотомної мемуарної роботи про нього.

Подальші концерти відбулися у маєтку Діонізії Понятовської в с. Курилівка та у палаці графа Болеслава Потоцького (9/21 березня) в Немирові. В його програмі, сприйнятій численною публікою з винятковим ентузіазмом, прозвучали композиції Ф. Шуберта, Л. Бетховена, В. А. Моцарта та власні опуси. Спогади сучасника (Августа Іванського) відзначають також його виконання мазурок та композицій на теми Ф. Шопена.

21 березня (2 квітня) Ф. Ліст прибув у с. Чорний Острів (Проскурівського повіту Подільської губернії, тепер Хмельницької області) на запрошення його власників – графа Кароля і Константи (маршалка подільської шляхти)⁴ Пшездецьких. Тут було завершено роботу над Другою угорською рапсодією⁵ та відбулося її перше виконання.

В місті Кременець⁶ (Тернопільської обл.) Ференц Ліст 27 березня/8 квітня 1847 р. виступив з двома концертами на користь угорських революціонерів – відповідно 27 і 28 березня, а далі, відвідавши Почаївський монастир, 30 березня через Радзивилів виїхав на австрійській території.

У Львів Ференц Ліст був запрошений з ініціативи «Галицького товариства приятелів музики» («*Der Galizische Verein der Musikfreunden*»), яке очолював його добрий знайомий,

¹ Перший житомирський театр був простим, без архітектурних надмірностей з залом на 350 глядачів й освітлювався свічками та масляними лампами. Мав власну трупу, яка виступала не тільки в Житомирі, а й гастролювала в різних містах Волині та Поділля. У 1816 році цей театр вшанував своєю присутністю імператор Олександр І. На цій сцені виступали такі знамениті актори як Михайло Щепкін і Карло Соленик.

² У різних джерелах зустрічаються варіанти назви села – Вороновиці, Воронинці, Воронівці.

³ У праці Є. В. Панкової «Туристичне краєзнавство» стверджується, що свою «Думку», яка з успіхом виконувалась у багатьох країнах Європи і Америки, Ф. Ліст створив під час перебування в Києві у 1848 р. Основа тематизму композиції «Польська мелодія» трактується рядом дослідників, як тема популярної пісні, що лягла в основу шопенівського вокального твору «*Zuzzenie*». Третя композиція («*Complante*»), видана в Україні у 1953 р. під назвою «Жалоба».

⁴ Мешкаючи в Чорному Острові, збільшував заведену ще його батьком Міхалом розкішну галерею європейського живопису (з 1830 р. в маєтку мешкав італійський художник Матео Баккелем, *Matteo Baccellem*, 1769-1830). Відкрив тут чотирикласну школу. Досить відомим був і оркестр під керівництвом Луїджі Тоніні, який граф Константи утримував за свої кошти, його грою захоплювався Ф. Ліст, про що відомо з його листування.

⁵ На рукописі композитором поставлено дату 27 березня 1847 р.

⁶ В численних джерелах помилково вказується Кременчук.

композитор, диригент та піаніст Й. Рукгабер, він провів тут цілий місяць. У вечір його прибуття 1/13 квітня 1847 року перед готелем «La Russe», в якому він зупинився, члени ГМТ та учні заспівали в його честь дві кантати. За час перебування у місті він дав чотири сольні концерти, брав участь у двох камерних програмах, акомпануючи скрипалям (виступав як піаніст і диригент, спільно із піаністкою Софією Борер, скрипалем Феліксом Ліпінським¹, а також в одному з виступів після виконання з оркестром Концерту К.-М. Вебера диригував Великою симфонією Л. Бетховена) [8, с. 191; 1, с. 214]. Окрім цього, в концертних програмах Ф. Ліста у Львові прозвучали транскрипції В. Белліні, Л. Бетховена, А. В'єтана, Г. Доницетті, В. А. Моцарта, Дж. Россіні, Ф. Шопена, Ф. Шуберта, твори львівського композитора Й. К. Кесслера², Ф. Ліпінського та власні композиції [1, с. 214]. В усіх його програмах часто звучали імпровізації на польські та українські теми.

На сцені театру графа Скарбка (тепер драматичний театр ім. М. Заньковецької) митець виконав сольну програму з творів Ф. Шуберта, К. М. Вебера, Ф. Шопена та власних, докладний аналіз інтерпретації яких подано у рецензіях музичної преси, зокрема Лешека Дунін-Борковського [10].

Відвідавши Львів та інші галицькі міста, Ф. Ліст оркестрував сюїту для фортепіано в 4 руки «Галицькі танці» житомирського митця Ю. Зарембського, куди увійшли українські народні пісні «Гандзя», «Добрий вечір, дівчино, куди йдеш»³.

29-30 квітня 1847 року⁴ відбувся перший виступ Ференца Ліста у Чернівцях в готелі «Молдавія» (тогочасна назва – «Під чорним орлом» – в найстарішому будинку № 7 Центральної площі, тепер тут розташовуються приміщення торговельно-економічного інституту). В ньому відбулося два концерти угорського музиканта. Третій публічний виступ був проведений у палаці барона Гормузаті. Серед творів, які звучали в його концертних програмах, «Угорська рапсодія», «Поховальний похід» (пам'яті повстання ліонських ткачів) та «Кампанелла» з циклу «Великі етюди за Паганіні (Grandes études de Paganini)»⁵ [2].

Велике враження на Ф. Ліста справила гра народного музиканта-скрипаля Алеко Цурцумана, почута після публічного виступу у с. Глиниця.

24-25 травня 1847 р. Ференц Ліст виступив з концертом у Вознесенську.

До Одеси угорський піаніст приїхав після гастролей у Яссах, Галаці та Константинополі на пароплаві «Петро Великий» 16 липня 1847 р. Тут протягом півтора місяців він дав шість концертів (у тому числі благодійний та кілька бенефісів). Концерти відбувалися у Домі Толстих (тепер Будинок Вчених), де, як вважалося, в Шовковому салоні зберігається відреставрований рояль Ф. Ліста, пошкоджений при розвантаженні в порту та віднайдений серед інструментів школи ім. Столярського. Однак Наталія Свириденко, фахівець клавірної музики, встановила: «В Одесі я нещодавно досліджувала рояль, який тривалий час пов'язували з іменем Ференца Ліста. Насправді ж виявилось, що він не має нічого спільного з Лістом, натомість повністю «віддзеркалює» життєвий шлях Антона Рубінштейна» [11, с. 5].

5 вересня митець відвідав Миколаїв, давши тут концерт.

У Єлисаветграді (нині – Кіровоград) в середині вересня музикант тріумфально виступав перед царем та аристократичною верхівкою, офіцерським складом Кірасирського Військового ордену полку. Точна кількість даних концертів, які відбувалися на сцені наспіх спорудженого дерев'яного приміщення, невідома (імовірно, чотири).

Початок жовтня 1847 р. – кінець січня 1848 рр. – період повторного перебування композитора у Воронинцях. Тут ним були завершені фортепіанні композиції «Заклик»,

¹ Про що повідомляла рецензія в Gazeta Lwowska. – 1847. – № 46–56 [1, с. 215]. Ф. Ліпінський – брат Кароля Ліпінського, кременецький музичний діяч, скрипаль і композитор.

² Викладача фортепіано родини Потоцьких, організатора популярних музичних салонів [14, с. 71, 130].

³ Твір віднайдено у 1996 р. в приватній колекції у Брюсселі.

⁴ Вольська подає 11 (23) травня датою виїзду в Ясси.

⁵ Нагадаємо, що цикл було опубліковано у в 1851 році. Цикл є переглядом складнішої версії 1837 року, що була опублікована під назвою «Етюди трансцендентної складності за Паганіні» (Études d'exécution transcendante d'après Paganini).

«Благословіння Бога в самотності», «Гімн кохання» (ці п'єси пізніше увійшли до циклу «Поетичні та релігійні гармонії», присвяченого К. Вітгенштейн)¹.

У переліку відвідин Ф. Лістом українських територій окреме місце займає Закарпаття. Піаніст гостював у Великих Лазах, неподалік від Ужгорода, на запрошення графа Нандора Плотені² (Nándor Plotényi, 1844-1933), з яким грав дуєтом. Угорський піаніст виступав також в ресторані «Корона» («Золота корона») м. Ужгород.

Ще один аспект взаємозв'язків з вихідцями з українських земель – контакти Ф. Ліста з Міхаєм Мункачі – главою угорської реалістичної школи живопису, дяча з Мукачевого. Останньому належить полотно «Портрет Ференца Ліста», натомість композитор присвятив живописцеві свою 16-ту «Угорську рапсодію».

Таким чином, аналізуючи вагомість впливу гастрольних виступів Ф. Ліста на українських територіях на подальший розвиток національного піанізму, слід відзначити, що його участь у публічних концертах, мистецьких салонах, камерних та симфонічних вечорах мала винятковий суспільний резонанс. У їх ході митець популяризував власну творчість та мистецький доробок визначних сучасників, створив, завершив чи розпочав численні твори, пов'язані з українським фольклорним мелосом, здійснив видання чи спонукав до публікації прижиттєвих авторських видань. Обширна педагогічна діяльність Ф. Ліста обумовила наявність на Україні потужної когорти педагогів та виконавців, що здобували фахову освіту під проводом митця (чи його знаменитих учнів-послідовників), стаючи пропагандистами лістівської піаністичної методики, засновуючи класи та навчальні заклади для їх плекання, синтезуючи їх здобутки з передовими досягненнями європейського фортепіанного мистецтва (киянин А. Родзянко, Ю. Зарембський з Житомира, львів'яни Л. Марек, М. Розенталь, Р. Кочальський, Я. Яніна, Л. Колесса, Г. Левицька, Б. Гординська-Каранович, В. Божейко, харків'янин С. Борткевич та ін.). Краєзнавчий характер лістівських традицій набуває дедалі більшого значення з позицій їх специфіки в контексті певних регіональних здобутків на тлі національної культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк І. З історії музичних колекцій бібліотеки Львівської державної музичної академії імені М. В. Лисенка. Музичні колекції Львова / Ірина Антонюк. // Вісник Львівського університету. Серія книгознавство. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – Вип. 2. – С. 209–216.
2. [б.а.] Шукаючи Ліста // Доба. – 2007. – № 24 (552). – 14 червня.
3. Вольская Л. Лист в Украине: хронология и география / Людмила Вольская. – Проблемы взаимодействия искусства, педагогики та теорії і практики освіти: зб. наук. праць. / [Редактор та упорядник – Шаповалова Л. В.]. – Харків : Видавництво «НТМТ», 2009. – Вип. 24. – С. 187–196.
4. Зинькевич Е. Киевские дни Ференца Листа. Мифы и реальность / Е. Зинькевич // Зеленая лампа. – 1999. – № 3-4.
5. Івашина Н. Ференц Ліст і Україна // Українознавство. – 2007. – № 4. – С. 293.
6. Кашкадамова Н. Нотний текст Ференца Ліста та піаніст-виконавець / Н.Кашкадамова. // Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство / [Гол. ред. Б. Козак]. – Львів: Львівський національний університет, 2003. – Вип. 3. – С. 106–123.
7. Кашкадамова Н. Фортеп'яне мистецтво у Львові. Статті. Рецензії. Матеріали. / Н. Кашкадамова. – Тернопіль: СМТ «Астон», 2001. – 400 с.
8. Колбін Д. Виступи Ференца Ліста у Львові / Д. Колбін // Musica Galiciana. – Л., 1999. – Т. 3. – С. 189–195.

¹ Тут же композитор почав роботу над «Данте-симфонією» та симфонічної поемою «Що чути на горі», які також присвятив К. Вітгенштейн [12, с. 842].

² Першого скрипаля угорського національного оперного театру (який грав на скрипці Страдіварі) і композитора, засновника приватної музичної школи в Ужгороді, друга композитора і педагога Едуарда Ремені та Йоганеса Брамса.

9. Кушка Н. Ференц Ліст на Вінниччині: міфи та факти / Н. Кушка // Студії мистецтвознавчі. – К.: ІМФЕ, 2007. – Ч. 2 (18). Театр. Музика. Кіно. – С. 7–14.
10. Малець С. Мистецьке життя Львова першої половини ХІХ ст. / Софія Малець. – Сайт «Карта Львова» [Режим доступу]: <http://map.lviv.ua/statti/malec.html>.
11. Мельник Л. Нашими інструментами захоплювалась англійська королева [інтерв'ю з Наталією Свириденко] / Л. Мельник. – Львівська газета. – 2007. – № 15 (85). – 31. 01.
12. Мильштейн Я. Ф. Лист: в 2 томах / Я. Мильштейн. – М.: Госмузиздат, 1956. – Т. 1. – 540 с.; Т. 2. – 335 с.
13. Надор Т. Если бы Лист вёл дневник / Т. Надор. – Будапешт: Корвина. – 1988. – 350 с.
14. Старух Т. Музичне мистецтво Львова: Становлення фортепіанного виконавства і педагогіки у другій половині 19 – першій третині 20 століть / Т. Старух. – Львів: ВМІ ім. М. В. Лисенка, 1997. – 168 с.

УДК 78.071.2

О. Г. ЛЕГКУН

ПОСТАТІ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПІВДЕННО-ЗАХІДНОЇ ВОЛИНИ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті розглядаються досягнення діячів музичної культури Південно-Західної Волині першої третини ХХ століття. Аналізується їх педагогічна праця, концертні виступи та публікації у пресі. Висвітлюється особистий внесок музикантів у загальнокультурне життя Волині.

Ключові слова: Волинь, музиканти, концерти, музична культура.

О. Г. ЛЕГКУН

ФИГУРЫ МУЗЫКАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ ЮГО-ЗАПАДНОЙ ВОЛЫНИ ПЕРВОЙ ТРЕТИ ХХ ВЕКА

В статье рассматриваются достижения деятелей музыкальной культуры Юго-Западной Волини первой трети ХХ века. Анализируется их педагогическая работа, концертные выступления и публикации в печати. Освещён личный вклад музыкантов в общекультурную жизнь Волини.

Ключевые слова: Волинь, музыканты, концерты, музыкальная культура.

O. G. LENKUN

THE MEN OF MUSICAL CULTURE OF THE SOUTH-WEST VOLYN' IN THE FIRST THIRD OF THE 20-TH CENTURY

In the article considered the achievement of the men of musical culture of the South-West Volyn' in the first third of the 20th century. It is analysed their pedagogical work, concerts performances and publications in a press. Represents personal payment of the musicians in the general culture life of the Volyn'.

Key words: Volyn', musicians, concerts, musical culture.

Становлення України як держави, визнання її демократизму та оригінальності національної культури європейськими народами й світовою громадськістю створює передумови поглибленого дослідження історії розвитку музичної культури, того глибинного коріння, на якому формується національно-духовне обличчя українця. Вивчення культурно-мистецьких процесів України неможливе без ґрунтовного опрацювання регіонального розвитку, оскільки культура окремого регіону є чинником, який сприяє осмисленню загальноукраїнської культури.

Сучасні історики, педагоги, мистецтвознавці все більше звертають увагу на пошуки і реабілітацію імен тих людей, які в різні часи старалися зберегти душу українського народу, плекали його культурне надбання.

Зокрема, в останніх публікаціях висвітлюється діяльність І. Гіпського у 50–70-их років ХХ століття: лаконічні відомості черпаємо з довідника «Композитори України та української